

Työelämän tutkimus – Arbetslivsforskning -lehden artikkelipalkinto jaetaan kolmen vuoden välein päätoimittajakauden parhaimmalle lehdessä julkaistulle vertaisarvioidulle tiedeartikkelille. Tunnustus luovutettiin Nordic Working Life Conferencen / Työelämän tutkimuspäivien tilaisuudessa Tampereen yliopistolla 3. marraskuuta 2016. Viidestä finalistista Vaasan yliopiston professori Riitta Viitala valitsi palkittavaksi Sami Ylistön arikkelin ”*Miksi työnhaku ei kiinnosta? Nuorten pitkäaikaistyöttömien työnhakuhaluttomuuden kertomia syitä*”. Artikkelin on julkaistu lehden numerossa 2/2015.

Riitta Viitalan lausunto

Yleisiä huomioita

Kaikki viisi ehdolle asetettua artikkelia olivat kiinnostavia ja hyvin kirjoitettuja. Yhdessä ne tarjosivat erinomaisen kuvan työelämän tutkimuksen monipuolisuudesta niin näkökulmien, teemojen kuin tutkimuksellisen lähestymistapojenkin suhteen. Kaikki olivat aihepiirinsä puolesta ajassa kiinni ja tarjosivat herättäviä huomioita siitä, minkälaisessa liikkeessä työelämä on. Artikkelien laatijat olivat tehneet vakavasti otettavaa tutkimusta ja laatineet artikkelit vaivojaan säästämättä. Ne olivat kunniaksi sekä työelämän tutkimukselle että Työelämän tutkimus -lehdelle.

Yhden artikkelin valitseminen ylitse muiden oli vaikea tehtävä. Artikkeleilla oli erilaisia vahvuuksia. Parhaan artikkelin valitseminen jäi lopulta kiinni siitä, mitä kriteeriä siinä päätti painottaa. Arvioin seuraavaksi lyhyesti ensin kaikkia ja sitten perustelen valintani hyvien artikkeleiden joukosta.

Ville Seppälä ja Jaakko Pehkonen olivat artikkelillaan *Vuoden 1997 työmarkkinauudistus ja ammattikouluttamattomien nuorten NEET-aste* tuottaneet hyödyllistä tietoa siitä, miten yhteiskunnallisen päätöksenteon vaikutuksia voidaan arvioida. Hienoa oli myös se, että he olivat hyödyntäneet jo olemassa olevaa tilastotietoa ja analysoineet sitä taidokkaasti. Parhaimmillaan poliittiset päätöksentekijät voisivat turvautua juuri tämän kaltaiseen tutki-

mustietoon tehdessään vastaisuudessa saman tyyppisiä päätöksiä. Ville Seppälä ja Jaakko Pehkonen ovat tarttuneet yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta tärkeimpään työelämäteemaan eli nuorten sijoittumiseen työelämään.

Ulla Kinnunen, Johanna Rantanen, Jessica de Bloom, Saija Mauno, Taru Feldt ja Kalevi Korpela ovat artikkelissaan *Kukin tyylillään työtilanteensa ehdoilla – Rajanhallinta työn ja yksityiselämän välillä* tarttuneet erittäin ajankohtaiseen työelämän kehityspiirrettä käsittelevään aiheeseen. Työn ja yksityiselämän välisen rajan liudentumisesta puhutaan julkisuudessa paljon, mutta asia jää usein kokonaan jäsentämättä tai pelkistyy yksilön elämänhallintaan tai valintoihin liittyväksi kysymykseksi. Tutkijat ovat artikkelissaan tuottaneet hyvän jäsenyksen ilmiön ymmärtämiseen laajempaa asiana, jossa on tiettyjä säännönmukaisuuksia. Artikkelin on poikkeuksellisen hyvin kirjoitettu kvantitatiivinen analyysi, josta sellainenkin lukija, joka itse ei tee kvantitatiivista tutkimusta, saa selkeän käsityksen. Sitä voisi suositella vaikkapa jatko-opiskelijoille hyvänä esimerkkinä siitä, miten kirjoitetaan hyvä kvantitatiivinen tutkimusartikkeli.

Anu Järvensivun artikkeli *Muuntuva pysyvyys organisaation rajoilla* on äärimmäisen arvokas puheenvuoro aikana, jolloin muutos noteerataan lähes jokaisen tutkimusartikkelin ensimmäisessä johdantokappaleessa. Useim-

miten sanat muutos, kaaos, kompleksisuus, paradoksaalisuus ja jännitteisyys ohitetaan pinnallisoin maininnoin, puhumattakaan siitä, että niitä rohkein liikkein yritettäisiin saada ilmenettyä empiirisen tutkimuksen keinoin. Anu Järvensivun rohkeus ja taito sukeltaa kaaoksen käsitteen ytimeen ja illustroida sitä käytännön esimerkin valossa on ihailtavaa. Hän onnistuu tutkimuksellaan syventämään ja täsmen-tämään kaaoksen käsitettä. Artikkelia voikin mielihyvin suositella kaikille muutos -tematiikan parissa askaroiville tutkijoille ja muillekin yleisöille, jotka rimpuilevat muutosten sekamelskassa.

Outi Fingeroos, Niina Naamanen ja Matti Roitto ovat kirjoittaneet erittäin kiinnostavan ja myös hauskan tutkimusartikkelin *Ääneks luokka. Tehdastyöväen menneisyyden ja muistitiedon jäljillä*, joka tarjosi harvinaislaatuisen näkökulman työelämän historiaan ja kehitykseen. He olivat antaneet äänen tehdastyöväelle, joka on viime vuosikymmeninä monesti vaiettu olemattomiin tai joita käsitellään usein muutaman taustamuuttujan varassa luokiteltuna massana. Samalla he päästävät lukijan raotamaan todellisuutta, johon suurin osa työelämän tutkijoistakaan ei helpolla pääse. Artikkelinäyttäytyy lukijalle poliittisen ja yhteiskunnallisen puheenvuoron ohella myös herkkänä kuvauksena työelämän sosiaalisen identiteetin ja ryhmään yhteen hitsaavan normiston olemuksesta. Artikkelin monitasoisuus on yksi sen vahvuus. Huumorin rooli työelämässä nousee hienosti esille.

Paras artikkeli: Sami Ylistön ”*Miksi työnhaku ei kiinnosta? Nuorten pitkäaikaistyöttömien työnhakuhaluttomuuden kertomia syitä.*”

Päädyn nostamaan **Sami Ylistön** artikkelin kovasta artikkelijoukosta ylitse muiden sekä aihealinnan että lähestymistavan vuoksi.

Sami Ylistö on tarttunut yhteiskunnallisesti äärettömään kipeään työelämäkysymykseen eli työelämän ulkopuolelle jäävien nuorten tilanteeseen. Hän on tutkimuksessaan onnistunut saamaan kiinni niistä nuorista, jotka eivät etene yhteiskunnan normien mukaista polkua työelämään vaan jäävät sivuun. Hän antaa artikkelissaan heille puheenvuoron ja raottaa lukijalle oven heidän todellisuuteensa. Moni työelämän tutkija ja työelämän vaikuttaja katsoo nuorten syrjäytymistä kaukaa eikä kovinkaan hyvin pysty ymmärtämään, mistä siinä lopulta on kysymys. Sami Ylistön artikkeli auttaa ymmärtämään nuorten omaa näkökulmaa erottelukykyisemmin ja saamaan samalla kiintopisteitä nuorten tukemiseen matkalla työelämään. Artikkelia voi mielihyvin suositella työelämätkijoiden lisäksi kaikille, joilla on vaikutusvoimaa syrjäytymisuhan alla olevien tai jo syrjäytyneiden nuorten elämässä. Siitä voivat hyötyä poliittiset päättäjät, nuorten parissa työskentelevät ja myös nuorten läheiset.

Tutkimus on huolellisesti tehty ja artikkeli hyvin ja selkeästi kirjoitettu. Nuorten oma ääni pääsee hyvin esille eikä tutkija tukahduta sitä ylitulkitseamalla. Lukijalle itselleen jää tilaa käydä omaa dialogiaan tutkijan nostaessa tarkkanäköisesti tarjolle nuorten omia tulkintoja jäämisestä työelämästä sivuun. Sami Ylistö tekee omat tulkintansa kypsästi ja kiihottomasti.

Artikkeli on kirjoitettu niin, että se vaikuttaa sekä lukijan tietoperustaan että tunteisiin. Siksi se vaikuttaa. Työelämän ulkopuolelle jäävät nuoret eivät useinkaan nouse barrikadeille, vaan jäävät hiljaa sivuun. Siksi tämä artikkeli on tärkeä. Se toimii äänitorvena heille, joiden oma ääni ei työelämässä kannu. Tämä on työelämän tutkijoiden tärkeimpiä tehtäviä.

Kuusamossa 15.10.2016
Professori Riitta Viitala